

Пропозиції до переговорної позиції України щодо Розділу 4 Кластеру 2 «Вільний рух капіталу» в частині захисту прав неприбуткових організацій:

До Рекомендацій Європейської комісії на 2025 рік щодо підготовки до вступу України в ЄС у сфері вільного руху капіталу (Розділ 4) входять, серед іншого, наступні рекомендації щодо протидії відмиванню коштів:

1) Привести законодавство України та інституційні практики у відповідність із стандартами Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (**FATF**);

2) Вжити заходів для створення єдиного реєстру банківських рахунків фізичних та юридичних осіб у відповідності з актами права ЄС та доповнити законодавство щодо реєстрації бенефіціарних власників для всіх типів корпоративних та юридичних осіб в Україні, включаючи трасти.

До обговорення з Європейською комісією за розділом 4 «Вільний рух капіталу» у сфері протидії відмиванню коштів були включені наступні **акти права ЄС**:

✓ **[Директива про запобігання відмиванню грошей \(AML4\)](#)** - Директива (ЄС) 2015/849 Європейського Парламенту та Ради від 20 травня 2015 року про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму;

✓ Дана Директива (ЄС) 2015/849 змінюється з 31.05.2024р. та скасовується з 10.07.2027р. **[Директивою про запобігання відмиванню грошей \(AML6\)](#)** - Директива (ЄС) 2024/1640 Європейського Парламенту та Ради від 31 травня 2024 року про механізми, які мають запровадити держави-члени для запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму;

✓ **[Директива про запобігання відмиванню грошей \(AML5\)](#)** - Директива (ЄС) 2018/843 Європейського Парламенту та Ради від 30 травня 2018 року про внесення змін до Директиви (ЄС) 2015/849 про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму та про внесення змін до Директив 2009/138/ЄС та 2013/36/ЄС

✓ **[Регламент \(ЄС\) 2015/847 про інформацію щодо переказів](#)** - Регламент (ЄС) Європейського Парламенту та Ради від 20 травня 2015 року про інформацію, що супроводжує грошові перекази;

✓ [Регламент \(ЄС\) 2023/1113 про інформацію, що супроводить перекази з крипто-активами](#) - Регламент (ЄС) Європейського Парламенту та Ради від 31 травня 2023 року про інформацію, що супроводжує перекази коштів і певних крипто-активів.

З метою дотримання інтересів неприбуткових організацій (НПО) при імplementації вищенаведених європейських правових актів в українське законодавство у сфері боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, **Центр демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) пропонує розглянути наступні нижче наведені пропозиції змін до законодавства України щодо банківського обслуговування та фінансового моніторингу НПО.**

Проте, також необхідно відмітити, що лєвова частина євроінтеграційних змін в українське законодавство в сферах правового регулювання операцій з віртуальними активами, створення та функціонування реєстру даних про особу власників банківських та платіжних рахунків, рахунків у цінних паперах, крипто-рахунків та сейфів, їх довірених та бенефіціарних власників; створення єдиної точки доступу до інформації про реєстри нерухомого майна тощо, передбачені Директивами ЄС про запобігання відмиванню грошей (AML 4, 5 та 6), Регламентом (ЄС) 2015/847 про інформацію щодо переказів, Регламентом (ЄС) 2023/1113 про інформацію, що супроводить перекази з крипто-активами тощо, на даний момент часу потребує розроблення уповноваженими на те державними органами проектів нових чи внесення змін в існуючі нормативно-правові акти та проходження всього бюрократичного процесу їх прийняття, у тому числі оприлюднення для публічного обговорення.

З огляду на необхідність створення абсолютно нового комплексу норм в національному законодавстві на основі та з урахуванням законодавства ЄС, важливо забезпечити інклюзивну залученість до цього процесу експертного громадського сектору. Розробка цих норм в активному діалозі стане запорукою вчасної та якісної адаптації законодавства України до acquis ЄС, посиленню співпраці між державними органами та громадянським суспільством.

**Пропозиції змін до законодавства України
щодо банківського обслуговування та фінансового моніторингу НПО:**

1. В частині імплементації Рекомендації 8 FATF:

Норма правового акту ЄС, що потребує імплементації	Нормативно-правовий акт України, що потребує змін	
	Діюча редакція норми	Запропоновані зміни
<u>1. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затверджене постановою Правління НБУ від 19.05.2020 № 65</u>		
<p>1.1. Згідно Рекомендації 8 FATF і абз. d В Пояснювальної записки до неї заходи з фінансового моніторингу НПО не повинні надмірно порушувати або перешкоджати законній діяльності НПО відповідно до підходу, що ґрунтується на оцінці ризику. Швидше, такі заходи мають сприяти підзвітності та створювати більшу впевненість серед НПО, донорської спільноти, фінансових установ та широкої громадськості в тому, що кошти та послуги НПО досягають законних бенефіціарів. Відповідно до положень ч.7 ст.7 Закону України “Про громадські об’єднання” повноваження засновника громадського об’єднання <u>закінчуються після державної реєстрації такого об’єднання.</u> Згідно ч. 2 ст. 12 Закону України “Про благодійну діяльність та благодійні організації” до повноважень засновників благодійних організацій належить прийняття рішень про утворення благодійних організацій, затвердження їх установчих документів та склад органів управління та прийняття інших рішень, <u>пов’язаних з утворенням та державною реєстрацією благодійних організацій.</u> У зв’язку з цим є надмірними вимоги щодо актуалізації НПО інформації про своїх засновників на етапі діяльності організації, коли засновники вже не мають правового та фактичного впливу на діяльність організації.</p>	<p align="center">Додаток 7 до Положення про здійснення банками фінансового моніторингу</p> <p align="center">ЗАХОДИ щодо неприбуткових організацій</p> <p>3. Банк під час здійснення НПК щодо неприбуткової організації має зрозуміти суть її діяльності, коригуючи глибину аналізу ризик-орієнтованим підходом та акцентуючи свою увагу на таких аспектах діяльності неприбуткової організації:</p> <p>1) її основній меті (місії) створення та діяльності;</p> <p>2) засновниках організації;</p> <p>3) активах організації;</p> <p>...</p>	<p align="center">Додаток 7 до Положення про здійснення банками фінансового моніторингу</p> <p align="center">ЗАХОДИ щодо неприбуткових організацій</p> <p>3. Банк під час здійснення НПК щодо неприбуткової організації має зрозуміти суть її діяльності, коригуючи глибину аналізу ризик-орієнтованим підходом та акцентуючи свою увагу на таких аспектах діяльності неприбуткової організації:</p> <p>1) її основній меті (місії) створення та діяльності;</p> <p>2) засновниках організації (крім громадських об’єднань та благодійних організацій);</p> <p>3) активах організації;</p> <p>...</p>

Норма правового акту ЄС, що потребує імплементації	Нормативно-правовий акт України, що потребує змін	
	Діюча редакція норми	Запропоновані зміни
<p>1.2. Згідно з Рекомендацією 8 FATF та розділом С Пояснювальної записки до неї країни мають визначити типи та риси НПО, які можуть бути ризиковими з точки зору ФТ, <u>а не обмежитись узагальненою неконкретизованою оцінкою. FATF застерігає проти підходу “один розмір підходить всім”.</u> Не всі НПО за своєю суттю є високо ризиковими.</p> <p>Згідно абз. 1 А Пояснювальної записки FATF прийняла функціональне визначення НПО, <u>яке базується на тій діяльності та характеристиках організації, які можуть поставити її під загрозу зловживань ФТ, а не на простому факті, що вона працює на некомерційній основі.</u> Для цілей цієї Рекомендації НПО означає юридичну особу, правове утворення або організацію, яка, у першу чергу, займається збором або виплатою коштів для таких цілей, як благодійні, релігійні, культурні, освітні, соціальні чи “братські” цілі, або для здійснення інших видів «добрих справ».</p> <p><u>У зв'язку з цим, норми Додатку 19 до Положення мають бути переглянуті з метою усунення застосування неправомірного підходу “один розмір підходить всім”, що є нічим іншим, ніж узагальненою неконкретизованою оцінкою діяльності НПО.</u></p>	<p style="text-align: right;">Додаток 19 до Положення про здійснення банками фінансового моніторингу</p> <p style="text-align: center;">КРИТЕРІЇ РИЗИКУ ВК/ФТ</p> <p style="text-align: center;">I. Критерії ризику за типом клієнта</p> <p>...</p> <p>3. Критеріями ризику, що зумовлені комерційною чи особистою діяльністю клієнта або його КБВ, зокрема, є таке:</p> <p>...</p> <p>4) клієнт провадить будь-який із таких видів діяльності: діяльність неприбуткових організацій, у тому числі благодійна діяльність, діяльність релігійних організацій, політичних партій (крім ОСББ);</p>	<p style="text-align: right;">Додаток 19 до Положення про здійснення банками фінансового моніторингу</p> <p style="text-align: center;">КРИТЕРІЇ РИЗИКУ ВК/ФТ</p> <p style="text-align: center;">I. Критерії ризику за типом клієнта</p> <p>...</p> <p>3. Критеріями ризику, що зумовлені комерційною чи особистою діяльністю клієнта або його КБВ, зокрема, є таке:</p> <p>...</p> <p>4) клієнт провадить будь-який із таких видів діяльності: діяльність неприбуткових організацій, у тому числі благодійна діяльність, діяльність релігійних організацій, політичних партій (крім ОСББ);</p>
<p>1.3. Принцип юридичної визначеності передбачає чіткість та зрозумілість у викладенні норм актів права, внаслідок чого кожна особа має впевненість у розумній стабільності норм права, передбаченості ситуацій та інших юридичних наслідків застосування таких норм.</p> <p>У рішенні Конституційного Суду України від 16 листопада 2022 року № 9- р(II)/2022 зазначено, що у Доповіді про правовладдя, схваленій Європейською Комісією “За демократію через право” (Венеційська Комісія) на її 86-му пленарному засіданні, яке відбулося 25-26 березня 2011 року [CDL-AD(2011)003rev], указано, що “юридична визначеність вимагає, щоб юридичні норми були зрозумілими й</p>	<p style="text-align: right;">Додаток 20 до Положення про здійснення банками фінансового моніторингу</p> <p style="text-align: center;">Індикатори підозрілості фінансових операцій</p> <p>...</p> <p>II. Індикатори, що стосуються фінансових операцій клієнта</p> <p>...</p>	<p style="text-align: right;">Додаток 20 до Положення про здійснення банками фінансового моніторингу</p> <p style="text-align: center;">Індикатори підозрілості фінансових операцій</p> <p>...</p> <p>II. Індикатори, що стосуються фінансових операцій клієнта</p> <p>...</p>

Норма правового акту ЄС, що потребує імплементації	Нормативно-правовий акт України, що потребує змін	
	Діюча редакція норми	Запропоновані зміни
<p>точними, а також, щоб їхньою метою було забезпечення передбачності ситуацій та правовідносин” (перше речення § 46).</p> <p>Як зазначено в Спеціальному дослідженні Європейської Комісії “За демократію через право” (Венеційська Комісія) “Мірило правовладдя”, “передбаченість означає не лише те, що приписи акта права мають бути передбаченими за своїми наслідками: їх має бути сформульовано з достатньою чіткістю та зрозумілістю, аби суб’єкти права мали змогу впорядкувати свою поведінку згідно з ними” [CDLAD(2016)007, пункт II.B.3.58].</p> <p><i>З урахуванням цього, норми Додатку 20 до Положення підлягають перегляду з метою усунення незрозумілості у їх викладенні та тлумаченні, оскільки сприймається так, що державні кошти у вигляді пожертв є джерелом надходжень на рахунки НПО. Державні кошти не можуть надходити у вигляді пожертв, оскільки це буде нецільовим використанням коштів.</i></p>	<p>51. Державні кошти (пожертви) є основним джерелом надходжень на рахунки неприбуткової організації.</p>	<p>51. Державні кошти (пожертви) є основним джерелом надходжень на рахунки неприбуткової організації.</p>
<p><u>2. Положення про здійснення установами фінансового моніторингу, затверджене постановою Правління НБУ від 28.07.2020 № 107</u></p>		
<p>2.1. Згідно Рекомендації 8 FATF і абз. d В Пояснювальної записки до неї заходи з фінансового моніторингу НПО не повинні надмірно порушувати або перешкоджати законній діяльності НПО відповідно до підходу, що ґрунтується на оцінці ризику. Швидше, такі заходи мають сприяти підзвітності та створювати більшу впевненість серед НПО, донорської спільноти, фінансових установ та широкої громадськості в тому, що кошти та послуги НПО досягають законних бенефіціарів.</p> <p>Відповідно до положень ч.7 ст.7 Закону України “Про громадські об’єднання” повноваження засновника громадського об’єднання <u>закінчуються після державної реєстрації такого об’єднання.</u></p> <p>Згідно ч. 2 ст. 12 Закону України “Про благодійну діяльність та благодійні організації” до повноважень</p>	<p style="text-align: center;">Додаток 7 до Положення про здійснення установами фінансового моніторингу</p> <p style="text-align: center;">ЗАХОДИ щодо неприбуткових організацій</p> <p>3. Установа під час здійснення НПК щодо неприбуткової організації має зрозуміти суть її діяльності, коригуючи глибину аналізу ризик-орієнтованим підходом та акцентуючи свою увагу</p>	<p style="text-align: center;">Додаток 7 до Положення про здійснення установами фінансового моніторингу</p> <p style="text-align: center;">ЗАХОДИ щодо неприбуткових організацій</p> <p>3. Установа під час здійснення НПК щодо неприбуткової організації має зрозуміти суть її діяльності, коригуючи глибину аналізу ризик-орієнтованим підходом та акцентуючи свою увагу</p>

Норма правового акту ЄС, що потребує імплементації	Нормативно-правовий акт України, що потребує змін	
	Діюча редакція норми	Запропоновані зміни
<p>засновників благодійних організацій належить прийняття рішень про утворення благодійних організацій, затвердження їх установчих документів та склад органів управління та прийняття інших рішень, пов'язаних з утворенням та державною реєстрацією благодійних організацій.</p> <p><i>У зв'язку з цим є надмірними вимоги щодо актуалізації НПО інформації про своїх засновників на етапі діяльності організації, коли засновники вже не мають правового та фактичного впливу на діяльність організації.</i></p>	<p>на таких аспектах діяльності неприбуткової організації:</p> <p>1) її основній меті (місії) створення та діяльності;</p> <p>2) засновниках організації;</p> <p>3) активах організації;</p> <p>...</p>	<p>на таких аспектах діяльності неприбуткової організації:</p> <p>1) її основній меті (місії) створення та діяльності;</p> <p>2) засновниках організації (крім громадських об'єднань та благодійних організацій);</p> <p>3) активах організації;</p> <p>...</p>
<p>2.2. Згідно з Рекомендацією 8 FATF та розділом С Пояснювальної записки до неї країни мають визначити типи та риси НПО, які можуть бути ризиковими з точки зору ФТ, <u>а не обмежитись узагальненою неконкретизованою оцінкою. FATF застерігає проти підходу “один розмір підходить всім”. Не всі НПО за своєю суттю є високо ризиковими.</u></p> <p>Згідно абз. 1 А Пояснювальної записки FATF прийняла функціональне визначення НПО, <u>яке базується на тій діяльності та характеристиках організації, які можуть поставити її під загрозу зловживань ФТ, а не на простому факті, що вона працює на некомерційній основі.</u> Для цілей цієї Рекомендації НПО означає юридичну особу, правове утворення або організацію, яка, у першу чергу, займається збором або виплатою коштів для таких цілей, як благодійні, релігійні, культурні, освітні, соціальні чи “братські” цілі, або для здійснення інших видів «добрих справ».</p> <p><i>У зв'язку з цим, норми Додатку 18 до Положення мають бути переглянуті з метою усунення застосування неправомірного підходу “один розмір підходить всім”, що є нічим іншим, ніж узагальненою неконкретизованою оцінкою діяльності НПО.</i></p>	<p style="text-align: right;">Додаток 18 до Положення про здійснення установами фінансового моніторингу</p> <p style="text-align: center;">КРИТЕРІЇ РИЗИКУ ВК/ФТ</p> <p style="text-align: center;">I. Критерії ризику за типом клієнта</p> <p>3. Критеріями ризику, що зумовлені комерційною чи особистою діяльністю клієнта або його КБВ, зокрема, є таке:</p> <p>...</p> <p>4) клієнт провадить будь-який із таких видів діяльності:</p> <p>діяльність неприбуткових організацій, у тому числі благодійна діяльність, діяльність релігійних організацій, політичних партій (крім ОСББ);</p>	<p style="text-align: right;">Додаток 18 до Положення про здійснення установами фінансового моніторингу</p> <p style="text-align: center;">КРИТЕРІЇ РИЗИКУ ВК/ФТ</p> <p style="text-align: center;">I. Критерії ризику за типом клієнта</p> <p>3. Критеріями ризику, що зумовлені комерційною чи особистою діяльністю клієнта або його КБВ, зокрема, є таке:</p> <p>...</p> <p>4) клієнт провадить будь-який із таких видів діяльності:</p> <p>діяльність неприбуткових організацій, у тому числі благодійна діяльність, діяльність релігійних організацій, політичних партій (крім ОСББ);</p>

Норма правового акту ЄС, що потребує імплементації	Нормативно-правовий акт України, що потребує змін	
	Діюча редакція норми	Запропоновані зміни
<u>3. Методологія визначення юридичною особою кінцевого бенефіціарного власника, затверджена постановою КМУ і НБУ від 19.09.2023 № 1011</u>		
<p>3.1. Згідно Рекомендації 8 FATF і абз. d В Пояснювальної записки до неї заходи з фінансового моніторингу НПО не повинні надмірно порушувати або перешкоджати законній діяльності НПО відповідно до підходу, що ґрунтується на оцінці ризику.</p> <p>З урахуванням положень ч.7 ст.7 Закону України “Про громадські об’єднання” та ч. 2 ст. 12 Закону України “Про благодійну діяльність та благодійні організації” є надмірними вимоги щодо дослідження інформації про засновника громадського об’єднання чи благодійної організації при визначенні кінцевого бенефіціарного власника такої юридичної особи, оскільки повноваження засновників та її правова можливість впливати на діяльність юрособи закінчуються у момент її державної реєстрації.</p>	<p>Особливості визначення кінцевого бенефіціарного власника неприбуткової організації - юридичної особи</p> <p>33. Визначення кінцевого бенефіціарного власника неприбуткової організації - юридичної особи здійснюється з урахуванням вимог законодавства, яке регулює діяльність такої організації, положень установчих документів та виду діяльності такої організації.</p>	<p>Особливості визначення кінцевого бенефіціарного власника неприбуткової організації - юридичної особи</p> <p>33. Визначення кінцевого бенефіціарного власника неприбуткової організації - юридичної особи здійснюється з урахуванням вимог законодавства, яке регулює діяльність такої організації, положень установчих документів та виду діяльності такої організації.</p> <p>У зв’язку з цим при визначенні кінцевого бенефіціарного власника громадського об’єднання та благодійної організації не здійснюється дослідження інформації про засновника такої юридичної особи.</p>
<u>4. Порядок формування та оприлюднення комплексної адміністративної звітності у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, затверджений постановою КМУ від 5 серпня 2020 р. № 692</u>		
<p>4.1. Відповідно до п. 7с Пояснювальної записки до Рекомендації 8 FATF країни мають забезпечити ефективне розслідування та збір інформації, в тому числі зобов’язані мати розслідувальну експертизу та спроможність перевіряти ті неприбуткові організації, які підозрюються у використанні для цілей терористичної діяльності або терористичними організаціями або є підозри, що вони активно підтримують таку діяльність.</p> <p><u>Відповідно до ст.19 Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню</u></p>	<p>9. Правоохоронні органи забезпечують формування адміністративної звітності про діяльність правоохоронної системи у сфері запобігання та протидії, яка, зокрема, включає інформацію про:</p> <p>кількість розслідуваних справ, кількість осіб, щодо яких були розпочаті кримінальні провадження, пов’язані з відмиванням грошей, фінансуванням тероризму та фінансуванням</p>	<p>9. Правоохоронні органи забезпечують формування адміністративної звітності про діяльність правоохоронної системи у сфері запобігання та протидії, яка, зокрема, включає інформацію про:</p> <p>кількість розслідуваних справ, кількість осіб, кількість та вид неприбуткових організацій, щодо яких були розпочаті кримінальні провадження, пов’язані з відмиванням</p>

Норма правового акту ЄС, що потребує імплементації	Нормативно-правовий акт України, що потребує змін	
	Діюча редакція норми	Запропоновані зміни
<p>тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” з метою моніторингу ефективності функціонування системи запобігання та протидії суб’єкти державного фінансового моніторингу, правоохоронні та судові органи забезпечують формування комплексної адміністративної звітності у сфері запобігання та протидії.</p> <p>Втім, діючі редакції НПА, які регулюють процес формування адміністративної звітності не передбачає збору інформації про статистичні дані використання НПО з метою ВК/ФТ, і така інформація дійсно систематично і комплексно не збирається і не аналізується.</p> <p>Отже, з метою дотримання стандартів FATF пропонуємо наступні зміни.</p>	<p>розповсюдження зброї масового знищення, та типи основних кримінальних правопорушень;</p> <p>10. Судові органи забезпечують формування адміністративної звітності про результати розгляду судових справ у сфері запобігання та протидії, яка, у тому числі включає інформацію про:</p> <p>кількість кримінальних справ (проваджень) щодо злочинів у сфері запобігання та протидії, які надійшли на розгляд до суду;</p> <p>кількість розглянутих судами кримінальних справ;</p> <p>кількість осіб, засуджених за кримінальні правопорушення;</p> <p>суму штрафів, призначених судом, та суму застосованих судом конфіскацій майна за злочини у сфері запобігання та протидії.</p> <p>12. Держфінмоніторинг забезпечує формування адміністративної звітності в частині збору, обробки, аналізу та передачі узагальнених (додаткових узагальнених) матеріалів до правоохоронних та розвідувальних органів, у тому числі щодо:</p>	<p>грошей, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, та типи основних кримінальних правопорушень;</p> <p>10. Судові органи забезпечують формування адміністративної звітності про результати розгляду судових справ у сфері запобігання та протидії, яка, у тому числі включає інформацію про:</p> <p>кількість кримінальних справ (проваджень) щодо злочинів у сфері запобігання та протидії, які надійшли на розгляд до суду;</p> <p>кількість розглянутих судами кримінальних справ;</p> <p>кількість осіб, засуджених за кримінальні правопорушення;</p> <p>кількість та вид неприбуткових організацій, використаних для здійснення злочинів;</p> <p>суму штрафів, призначених судом, та суму застосованих судом конфіскацій майна за злочини у сфері запобігання та протидії.</p> <p>12. Держфінмоніторинг забезпечує формування адміністративної звітності в частині збору, обробки, аналізу та передачі узагальнених (додаткових узагальнених) матеріалів до правоохоронних та розвідувальних органів, у тому числі щодо:</p>

Норма правового акту ЄС, що потребує імплементації	Нормативно-правовий акт України, що потребує змін	
	Діюча редакція норми	Запропоновані зміни
	<p>отриманої інформації про фінансові операції, що стали об'єктом фінансового моніторингу (з розбивкою за типами суб'єктів первинного фінансового моніторингу), результати аналізу такої інформації;</p> <p>кількості розслідуваних справ, кількості осіб, щодо яких були розпочаті кримінальні провадження, кількості осіб, засуджених за кримінальні правопорушення, пов'язані з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, за такими повідомленнями;</p> <p>кількості міжнародних запитів про надання інформації, які були подані, одержані, у задоволенні яких було відмовлено, на які було повністю чи частково дано відповідь з боку Держфінмоніторингу.</p>	<p>отриманої інформації про фінансові операції, що стали об'єктом фінансового моніторингу (з розбивкою за типами суб'єктів первинного фінансового моніторингу), результати аналізу такої інформації;</p> <p>кількості розслідуваних справ, кількості осіб, щодо яких були розпочаті кримінальні провадження, кількості осіб, засуджених за кримінальні правопорушення, пов'язані з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, за такими повідомленнями;</p> <p>кількості розслідуваних справ, розпочатих кримінальних проваджень, кількості вироків за кримінальні правопорушення, пов'язані з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, які скоєні із залучення неприбуткових організацій, із зазначенням виду таких організацій;</p> <p>кількості міжнародних запитів про надання інформації, які були подані, одержані, у задоволенні яких було відмовлено, на які було повністю чи частково дано відповідь з боку Держфінмоніторингу.</p>

**2. В частині імплементації Директиви про запобігання відмиванню грошей (AML4)
у редакції Директиви про запобігання відмиванню грошей (AML5) - Директива (ЄС) 2018/843 Європейського
Парламенту та Ради від 30 травня 2018 року**

<p align="center">Норма правового акту ЄС, що потребує імплементації</p>	<p align="center">Нормативно-правовий акт України, що потребує змін</p>
<p align="center"><u>Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затверджене постановою Правління НБУ від 19.05.2020 № 65</u></p>	
<p>Відповідно до п. 9 Статті 3 В Директиви ЄС № 2015/849 <u>«політично відома особа»</u> означає саме фізичну особу, яка займає або обіймала видатні державні функції та включає в себе певні ознаки, передбачені цим пунктом Директиви ЄС.</p> <p>Відповідно до п 47 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (надалі - Закон № 361) <u>політично значущі особи</u> – це <u>фізичні особи</u>, які є національними, іноземними публічними діячами та діячами, які виконують публічні функції в міжнародних організаціях.</p> <p>Згідно принципу підпорядкованості нормативно-правових актів, закріпленого Конституцією України, вища юридична сила закону полягає у тому, що всі підзаконні нормативно-правові акти приймаються на основі законів та за своїм змістом не повинні їм суперечити. У випадку суперечності норм підзаконного акта нормам закону слід застосовувати норми закону, оскільки він має вищу юридичну силу.</p> <p><i>У зв'язку з цим визначення PEP (політично значуща особа), наведене у Положенні, має бути приведене у відповідність до положень Директиви ЄС № 2015/849 та Закону № 361.</i></p>	<p>4. У цьому Положенні використовуються такі скорочення (абревіатури): ...</p> <p>24) PEP (PEPs у множині) – фізична особа, яка є політично значущою особою, членом її сім'ї або особою, пов'язаною з політично значущою особою, або іншою особою, кінцевий бенефіціарний власник якої є політично значущою особою, членом її сім'ї або особою, пов'язаною з політично значущою особою відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»;</p>

3. В частині імплементації Директивою про запобігання відмиванню грошей (AML6) - Директива (ЄС) 2024/1640 Європейського Парламенту та Ради від 31 травня 2024 року про механізми, які мають запровадити держави-члени для запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму

Норма правового акту ЄС, що потребує імплементації	Нормативно-правовий акт України, що потребує змін
<u>Закон України “Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань”</u>	
<p>Положення Директив ЄС щодо забезпечення доступу до інформації про бенефіціарне володіння будь-якої особи, яка може продемонструвати законний інтерес у запобіганні та протидії відмиванню грошей, фінансуванню тероризму та пов’язаних предикатних злочинів, у тому числі <u>організаціям громадянського суспільства</u></p>	<p>Статтю 1. “Визначення термінів” доповнити наступним терміном:</p> <p>Інформація про бенефіціарне володіння – сукупність передбачених цим Законом відомостей Єдиного державного реєстру про кінцевого бенефіціарного власника корпоративних та інших юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави.</p> <p>Доповнити Закон Статтею №1. Спеціальні правила доступу до інформації про бенефіціарне володіння для осіб, які мають законний інтерес</p> <p>1. Будь-яка фізична або юридична особа, яка може продемонструвати законний інтерес у запобіганні та протидії відмиванню грошей, фінансуванню тероризму та пов’язаних предикатних злочинів, має право на доступ до зазначеної у частині другої цієї статті Закону інформації про бенефіціарне володіння.</p> <p>Особами, які вважаються такими, що мають законний інтерес отримати доступ до інформації про бенефіціарне володіння, є:</p> <p>1) особи, які діють з метою журналістики, репортажів або будь-якої іншої форми вираження думок у засобах масової інформації, діяльність яких пов’язана із запобіганням та протидією відмиванню грошей, фінансуванню тероризму та пов’язаних предикатних злочинів;</p> <p>2) організації громадянського суспільства, включаючи наукові кола, діяльність яких пов’язана із запобіганням та протидією відмиванню грошей, фінансуванню тероризму та пов’язаних предикатних злочинів або основною діяльністю яких є здійснення досліджень та/або адвокація змін в державну політику;</p> <p>3) фізичні або юридичні особи, які мають намір укласти правочин з юридичною чи фізичною особою, фізичною особою – підприємцем та бажають запобігти наявності будь-якого зв’язку між таким правочином та відмиванням грошей, фінансуванням тероризму та пов’язаним предикатним злочинам;</p>

Норма правового акту ЄС, що потребує імплементації	Нормативно-правовий акт України, що потребує змін
	<p>4) суб'єкти первинного фінансового моніторингу за умови, що вони можуть продемонструвати потребу у доступі до інформації, зазначеної у частині другій цієї статті, для проведення належної перевірки клієнта або потенційного клієнта відповідно до вимог закону;</p> <p>5) уповноважені органи та програми іноземних країн у межах реалізації процедур у сфері запобігання та протидії відмиванню грошей, фінансуванню тероризму та пов'язаних предикатних злочинів;</p> <p>6) державні органи іноземних країн у межах проведення процедур державних закупівель щодо учасників тендеру та операторів, з яким може бути укладений контракт згідно з процедурою державних закупівель;</p> <p>7) постачальники суб'єктам первинного фінансового моніторингу продуктів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, що містять інформацію про бенефіціарне володіння або розроблені на основі такої інформації, за умови, що ці постачальники можуть продемонструвати необхідність отримати доступ до інформації про бенефіціарне володіння у межах укладеного контракту зі суб'єктом первинного фінансового моніторингу.</p> <p>2. До інформації про бенефіціарне володіння належать наступні відомості Єдиного державного реєстру про кінцевого бенефіціарного власника корпоративних та інших юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) прізвище (при наявності), власне ім'я, по-батькові (при наявності) кінцевого бенефіціарного власника; 2) місяць і рік народження кінцевого бенефіціарного власника; 3) країна проживання та національність або національності кінцевого бенефіціарного власника; 4) для бенефіціарних власників юридичних осіб: характер і розмір утримуваної бенефіціарної частки; 5) для бенефіціарних власників трастів утворених відповідно до законодавства країни їх утворення або іншого подібного правового утворення: характер бенефіціарного інтересу. <p>Додатково, будь-які особи, зазначені у пунктах 1 – 3 частини першої цієї статті, мають доступ до історичної інформації про бенефіціарне володіння щодо юридичної особи, включно з юридичними особами або юридичними утвореннями, які були розпущені або припинили існування протягом попередніх 5 років, а також до опису їх структури контролю або власності.</p> <p>3. Доступ до інформації про бенефіціарне володіння надається після проходження особою, що бажає отримати доступ, передбаченої Єдиним державним реєстром процедури електронної ідентифікації та аутентифікації, за допомогою електронних засобів або в інший спосіб, визначений Кабінетом Міністрів України.</p>

Норма правового акту ЄС, що потребує імплементації	Нормативно-правовий акт України, що потребує змін
	<p>Надання доступу до інформації про бенефіціарне володіння має здійснюватись способом, що виключає будь-яку можливість ідентифікації осіб, зазначених у пунктах 1, 2 частини першої цієї статті Закону.</p> <p>Порядок надання доступу до інформації про бенефіціарне володіння визначається Кабінетом Міністрів України.</p> <p>4. Кінцевий бенефіціарний власник, відносно якого запитується доступ до інформації про бенефіціарне володіння, не попереджається про надання такого доступу.</p> <p>У виняткових випадках, коли розкриття інформації про бенефіціарне володіння може наражати її фактичного власника на непропорційний ризик шахрайства, викрадення, шантажу, вимагання, переслідування, насильства або залякування або якщо кінцевий бенефіціарний власник є неповнолітньою особою чи іншим чином недієздатним, розкриття такої інформації про бенефіціарне володіння здійснюється з обов'язковим попередженням її фактичного власника або інформація надається без доступу до особистих даних. Порядок здійснення детальної оцінки виняткового характеру обставин і підтвердження того, що такі непропорційні ризики існують, визначається Кабінетом Міністрів України.</p> <p>5. За надання доступу до інформації про бенефіціарне володіння може стягуватись плата у розмірі та порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.</p> <p>За надання доступу до інформації про бенефіціарне володіння особам, зазначеним у пунктах 1, 2 частини першої цієї статті, плата не стягується.</p>
	<p>Доповнити Закон Статтею N2. Порядок перевірки та взаємного визнання законного інтересу щодо доступу до інформації про бенефіціарне володіння.</p> <p>1. Держатель Єдиного державного реєстру вживає заходів для перевірки наявності законного інтересу, зазначеного у статті N1 цього Закону, на основі документів, інформації та даних, отриманих від особи, яка бажає отримати доступ до інформації про бенефіціарне володіння («заявник») і, якщо необхідно, інформації, отриманої від уповноважених органів та програм іноземних країн у межах реалізації процедур у сфері запобігання та протидії відмиванню грошей, фінансуванню тероризму та пов'язаних предикатних злочинів.</p> <p>2. Наявність законного інтересу щодо доступу до інформації про бенефіціарне володіння визначається держателем Єдиного державного реєстру з урахуванням:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) посади або роду діяльності заявника; та 2) за винятком осіб, зазначених у пунктах 1, 2 частини першої статті N1 цього Закону, зв'язок із конкретними особами, інформацію про які запитують. <p>У випадку, коли особу заявника було перевірено центральним реєстром іншої держави у рамках реалізації процедур у сфері запобігання та протидії відмиванню грошей, фінансуванню тероризму</p>

Норма правового акту ЄС, що потребує імплементації	Нормативно-правовий акт України, що потребує змін
	<p>та пов'язаних предикатних злочинів, перевірка наявності у такої особи прав щодо доступу до інформації про бенефіціарне володіння задовольняється шляхом збору доказів законного інтересу, здійсненого центральним реєстром цієї іншої держави.</p> <p>3. Держатель Єдиного державного реєстру може відмовити у наданні доступу до інформації про бенефіціарне володіння у спосіб, передбачений Кабінетом Міністрів України, лише на підставі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) заявник не надав необхідної інформації або документів відповідно до частини другої цієї статті Закону; 2) заявником не було доведено законний інтерес отримати доступ до інформації про бенефіціарне володіння; 3) якщо наявна у держателя Єдиного державного реєстру інформації дає підстави для обґрунтованої стурбованості щодо того, що інформація про бенефіціарне володіння не буде використана для цілей, для яких її запитували, або інформація буде використана для цілей, не пов'язаних з запобіганням та протидією відмивання грошей, фінансування тероризму та пов'язаних предикатних злочинів; 4) застосовується одна чи більше ситуацій, зазначених у абзаці другому частині четвертої статті №1 цього Закону; 5) законний інтерес доступу до інформації про бенефіціарне володіння, наданий центральним реєстром іншої держави у межах реалізації процедур у сфері запобігання та протидії відмиванню грошей, фінансуванню тероризму та пов'язаних предикатних злочинів, не поширюється на цілі, для яких запитується інформація; 6) якщо заявник перебуває в країні, з якою відсутні укладені процедури у сфері запобігання та протидії відмиванню грошей, фінансуванню тероризму та пов'язаних предикатних злочинів. <p>У випадках, передбачених пунктами 1, 2, 3 та 5 цієї частини, держатель Єдиного державного реєстру може здійснювати запит додаткової інформації або документів від заявника до того, як відмовити у запиті на доступ до інформації про бенефіціарне володіння. У разі надання заявником запитованої додаткової інформації або документів строк надання відповіді продовжується на 7 робочих днів.</p> <p>4. Про прийняте рішення щодо надання або відмову у наданні доступу до інформації про бенефіціарне володіння та причини такої відмови заявник повідомляється держателем Єдиного державного реєстру протягом 12 робочих днів у спосіб, визначений Кабінетом Міністрів України.</p> <p>У разі раптової великої кількості запитів на доступ до інформації про бенефіціарне володіння відповідно до цієї статті кінцевий термін надання відповіді заявнику може бути продовжено держателем Єдиного державного реєстру на 12 робочих днів. Якщо після завершення терміну відстрочки кількість вхідних запитів продовжує залишатися високою, цей термін може бути продовжено ще на 12 робочих днів.</p>

Норма правового акту ЄС, що потребує імплементації	Нормативно-правовий акт України, що потребує змін
	<p>5. Прийняття держателем Єдиного державного реєстру рішення щодо надання заявнику доступу до інформації про бенефіціарне володіння оформлюється шляхом видачі особі відповідного електронного сертифікату, що надає доступ до Єдиного державного реєстру на 3 роки.</p> <p>Держатель Єдиного державного реєстру відповідає на будь-який наступний запит щодо надання доступу до інформації про бенефіціарне володіння від тієї ж особи протягом 7 робочих днів.</p> <p>6. Держатель Єдиного державного реєстру може відкликати доступ до інформації про бенефіціарне володіння, якщо виникає будь-яка з підстав, перелічених у частині третій цієї статті Закону, або вона стає відомою після того, як такий доступ було надано, включаючи, у відповідних випадках, на підставі відкликання центральним реєстром в іншій державі.</p> <p>7. Заявник має право на оскарження рішення держателя Єдиного державного реєстру про відмову у наданні доступу до інформації про бенефіціарне володіння або скасування такого доступу шляхом застосування процедури адміністративного оскарження або у судовому порядку.</p>

4. Після завершення НОР-2025 відповідальним центральним органам виконавчої влади забезпечити розробку з залученням організацій громадянського суспільства та прийняття на національному рівні наступного стратегічного документу, що визначатиме пріоритети та завдання державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства, а також основні напрями та завдання органів державної влади для сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні:

- плану заходів, спрямованих на запобігання виникненню та/або зменшення негативних наслідків ризиків, виявлених за результатами національної оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, на період з 2027 по 2030 роки.

5. З метою виконання пункту 62 Меморандуму про економічну та фінансову політику з Міжнародним валютним фондом від 17.06.2024 та створення законодавчого підґрунтя розвитку фінансової інклюзії в Україні, в тому числі, у частині її інституційного забезпечення, уповноваженому органу законодавчої влади забезпечити розроблення з залученням організацій громадянського суспільства та прийняття законопроекту щодо розвитку фінансової інклюзії в Україні з наданням НПО правової можливості банківського обслуговування в банках фінансової інклюзії.

6. Спеціально уповноваженому органу у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, інкорпорувати в звіт про проведення НОР-2025 положення [Звіту про проведення незалежної оцінки ризиків сектору неприбуткових організацій в Україні за період з вересня 2023 року по серпень 2024 року у сфері запобігання та протидії легалізації \(відмиванню\) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення](#), проведеного ЦЕДЕМ на основі методики, розробленої із залученням міжнародних експертів та погодженої Держфінмоніторингом. Це відповідатиме приписам Рекомендації 8 FATF та розділу С Пояснювальної записки до неї відносно того, що країни мають визначити типи та риси НПО, які можуть бути ризиковими з точки зору ФТ, а не обмежитись узагальненою неконкретизованою оцінкою,